

(Glas)tuinbouw in Vlaanderen

Opdrachtteam i.s.m. Agentschap Landbouw &
Zeevisserij

(Glas)tuinbouw in Vlaanderen

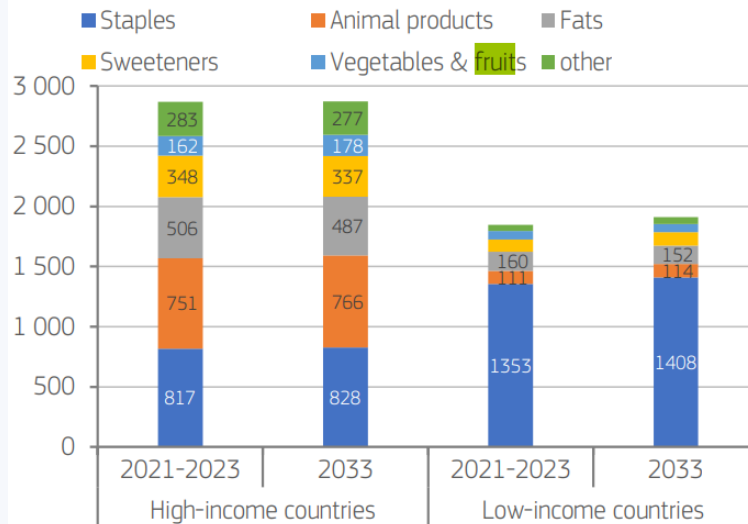

Inhoud

- Wat met de vraagzijde?
Mondiaal – EU - Vlaams
- Kenmerken (glas)tuinbouw
- Contouren van de
productieomgeving

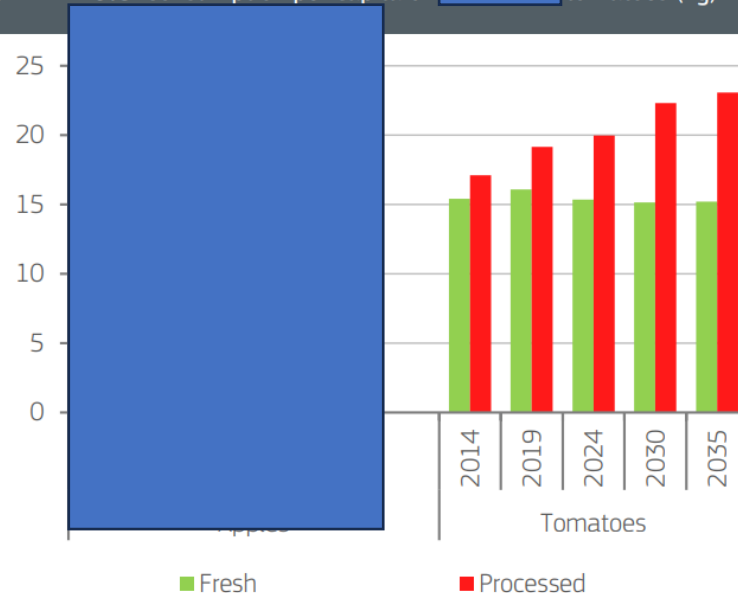
Kenmerken (Glas)1

GRAPH 1.10 Contribution of food groups to total daily per capita calorie food intake (kcal/day/person)

Source: DG Agriculture and Rural Development, based on OECD/FAO.

GRAPH 6.3 Consumption per capita of tomatoes (kg)

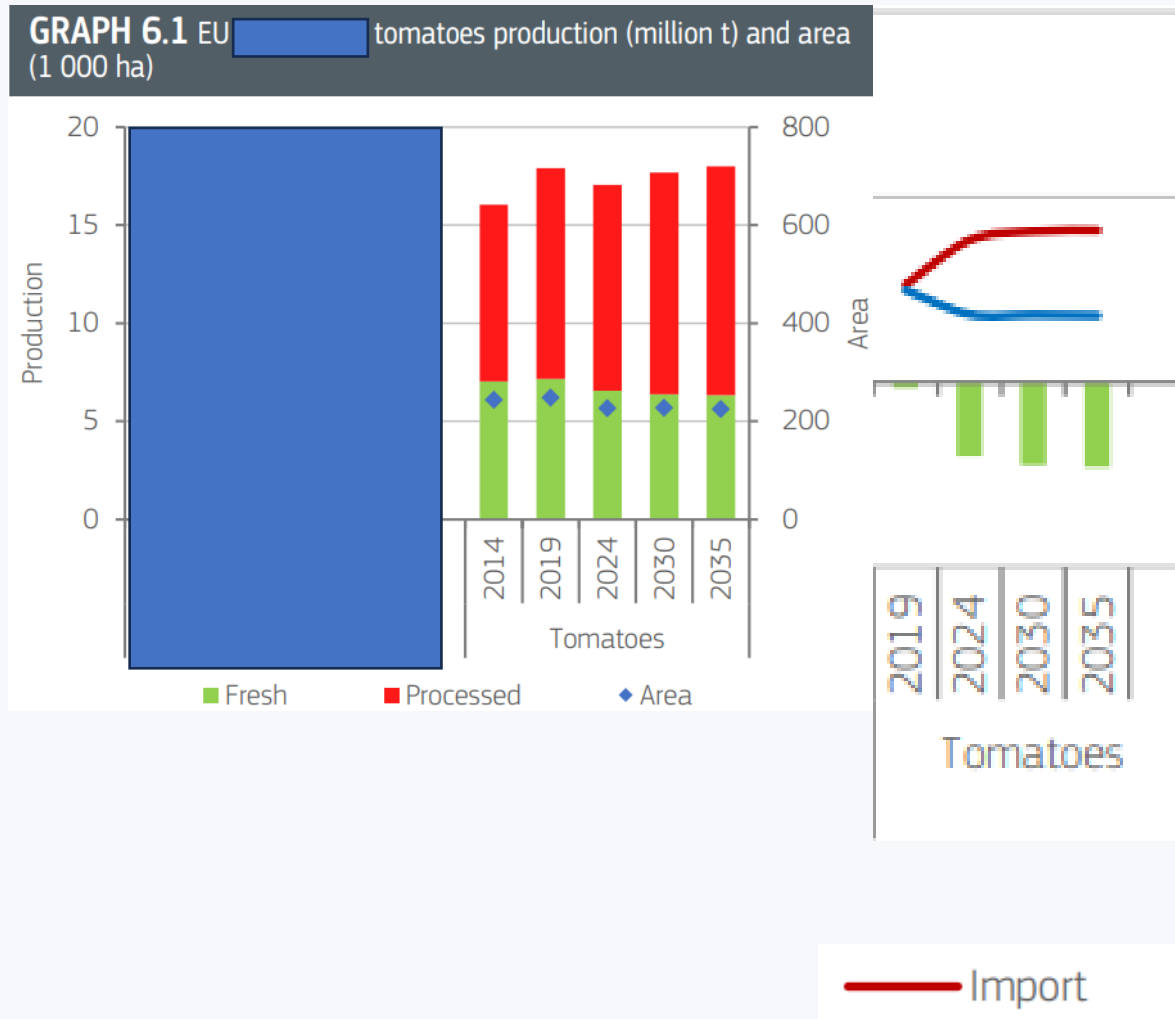
Mondiaal/EU

- Gezondheidsbewustzijn in hoge inkomenslanden + beleidsstimuli consumptie
→ groenten ↑
- EU – vraag naar tomaten – 2035 ↑ (7%)
 - Verse tomaten – populariteit als snack
 - Daling winterproductie?
 - Shift naar kleinere tomaten (lager volume, meer toegevoegde waarde, zoals biologische tomaten)
 - Verwerkte tomaten – gemaksvvoeding
 - Shift van tomatenconcentraat naar minder geconcentreerde producten (tomaten in blik, passata, tomatensaus, ...)

Kenmerken (glas)tuinbouw

Mondiaal/EU

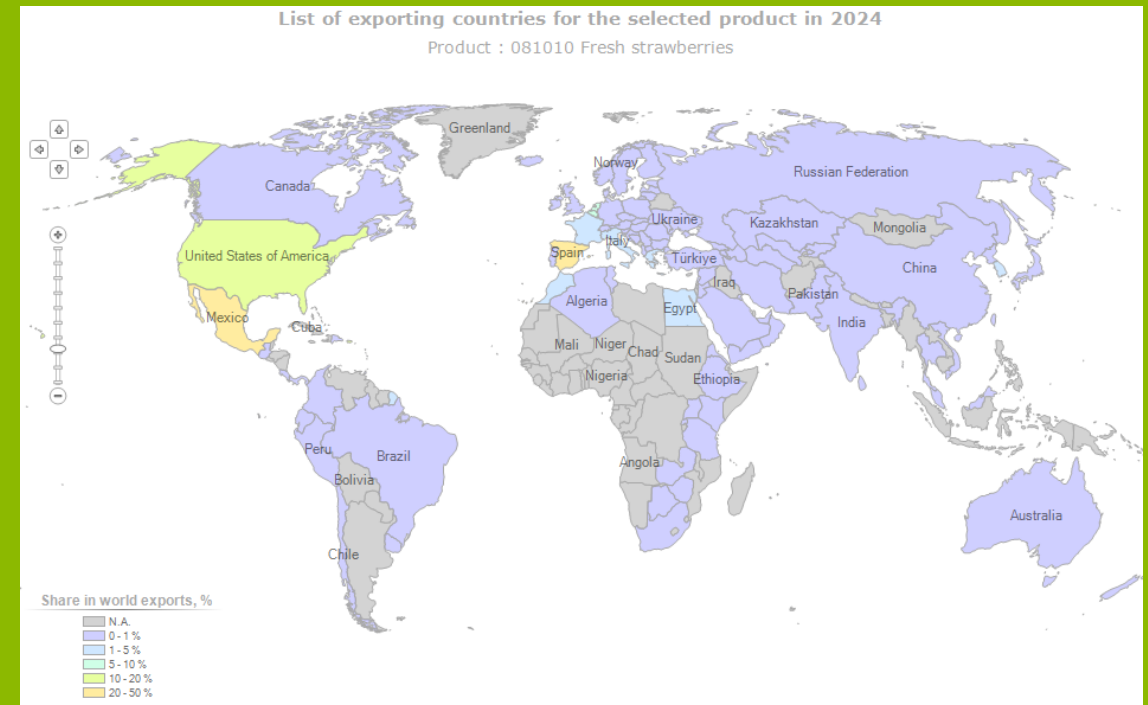
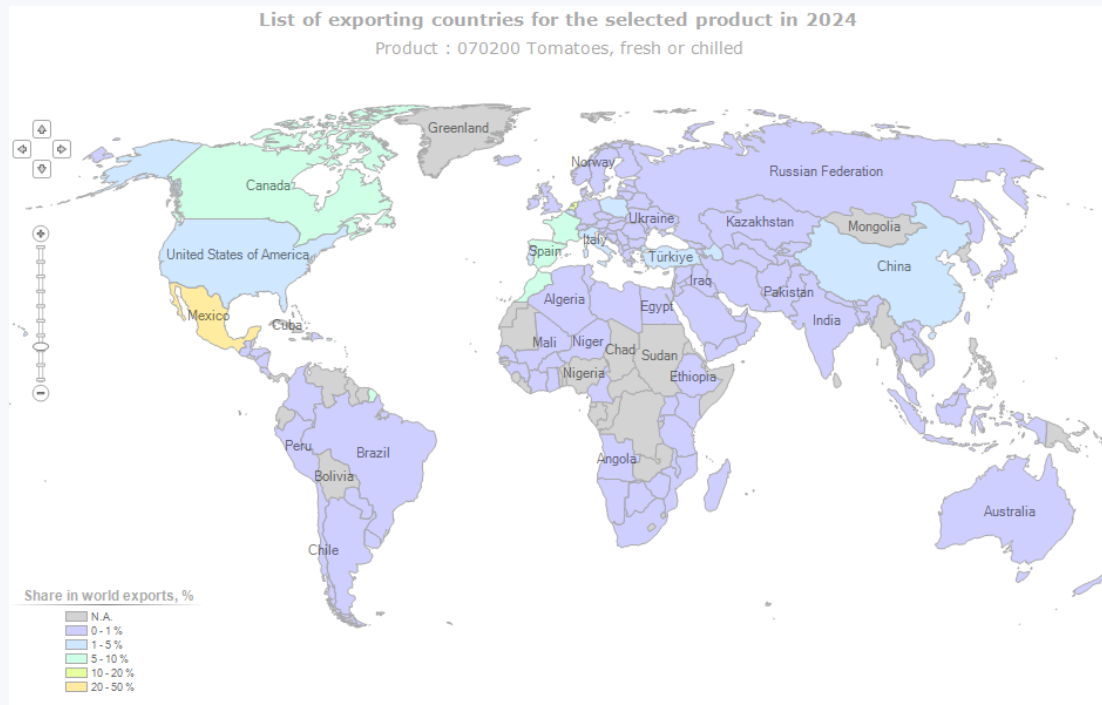
- EU-tomatenproductie ↗ ~ 11,6 mio ton (2035)
- EU-tomatenexport ↘ (-0,2% per jaar)
- EU-tomatenimport ↗ (+0,6% per jaar) (Marokko)

Kenmerken (glas)tuinbouw

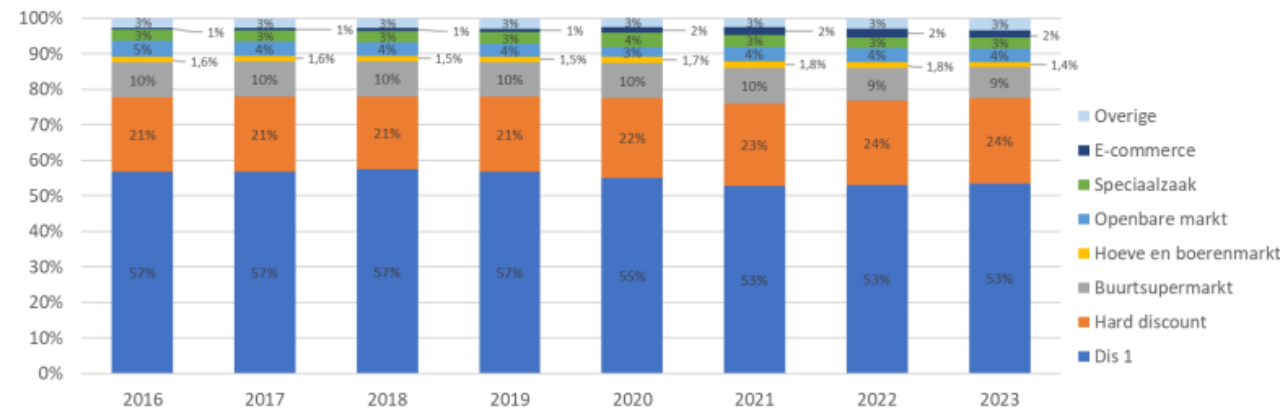
Mondiaal/EU

- Wereldhandel tomaten (2024)
 - Mexico 28%
 - Marokko 10%
 - ES 9%
 - FR 6%
 - Canada 5%
 - **[BE 3%]**
- Wereldhandel aardbeien (2024)
 - Mexico 22%
 - ES 21%
 - VS 18%
 - **[BE 6%]**

Kenmerken (glas)tuinbouw

Aandeel distributiekanaal verse groenten en fruit in België
(% op basis van volume)

DIS 1: AH, ALMA, CARREFOUR HYPERMARKET, COLRUYT laagste prijs, CORA, DELHAIZE AD/SUPERMARKT, INTERMARCHÉ, JUMBO en MATCH
HARD DISCOUNT: ALDI EN LIDL
BUURTSUPERMARKT: ALVO, CARREFOUR EXPRESS, DELHAIZE PROXY/SHOP&GO, LEADER PRICE, LOUIS DELHAIZE, OKAY, SMATCH, SPAR ...
Bron: CPS GfK Belgium en bewerkingen VLAM

Top tien verse groenten in België (in kg per capita)

Rang	Product	2023	2022
1	Tomaten	5,07	5,22
2	Wortelen	4,80	5,16
3	Ajuin	3,84	3,88
4	Witloof	2,48	2,66
5	Sla	2,21	2,34
6	Paprika en pepers	1,81	1,75
7	Courgettes	1,48	1,36
8	Prei	1,45	1,56
9	Komkommer	1,42	1,44
10	Paddestoelen	1,35	1,40

Bron: CPS GfK Belgium en bewerkingen VLAM

Vlaanderen / België

- Groenteconsumptie (2023) →
 - 68% eet dagelijks groenten / ± 36 kg verse groenten p.p. p.j. / 80% = verse groenten
 - Vooral thuisverbruik (74%)
 - Supermarkt = 86% verse groenten (en fruit)
 - Korte keten = 1,4%
 - E-commerce = 1% (2016) → 2% (2023)

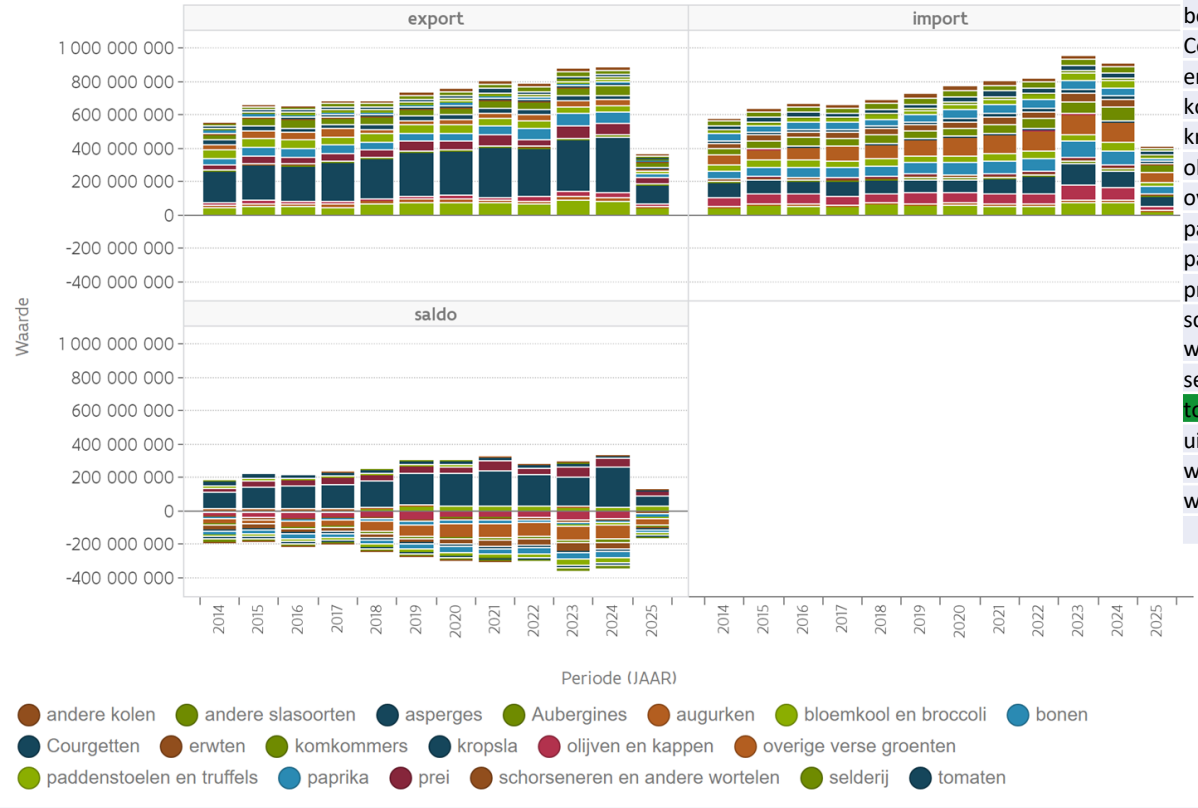
Kenmerken (glas)tuinbouw

Agrohandel – VL/BE

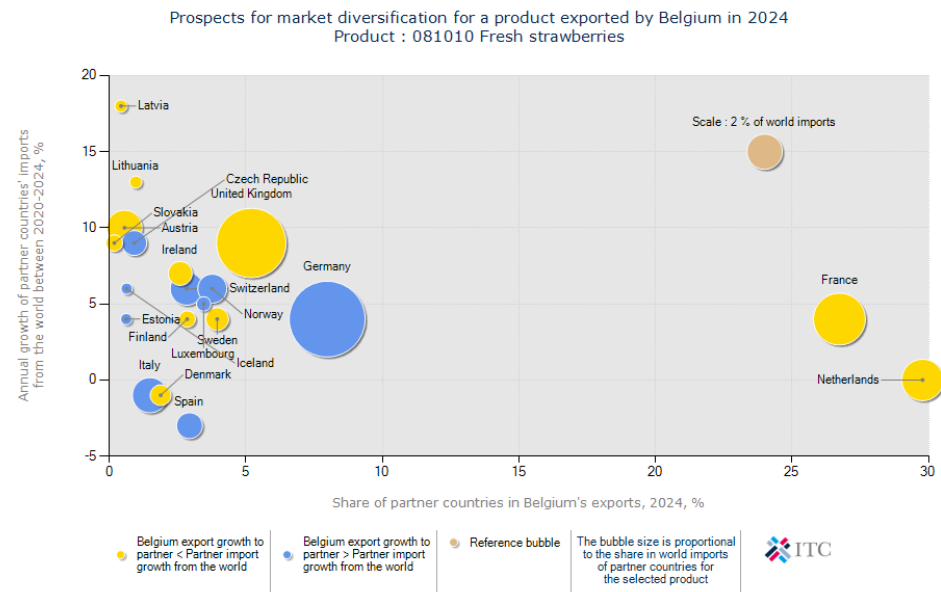
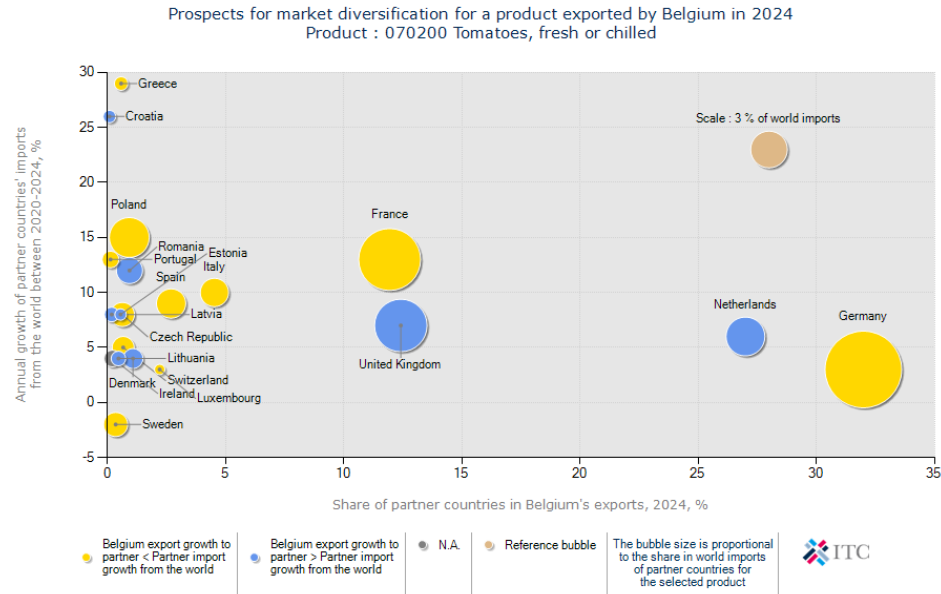
- Meeste verse groenten: handelstekort
- Tomaten (!) – handelsoverschot ± €240 miljoen (cijfers 2024)
- Aardbeien (!) – handelsoverschot ± €79 miljoen (cijfers 2024)

	export	import	saldo
andere kolen	27.573.407	23.929.542	3.643.865
andere slasoorten	20.466.124	38.203.436	-17.737.312
asperges	16.954.032	31.024.808	-14.070.776
Aubergines	13.992.085	13.455.901	536.185
augurken	401.087	661.522	-260.435
bloemkool en broccoli	12.301.784	43.323.737	-31.021.953
bonen	10.732.299	46.387.437	-35.655.138
Courgetten	9.855.513	24.479.355	-14.623.843
erwten	3.913.878	42.176.739	-38.262.861
komkommers	62.284.133	85.123.760	-22.839.627
kropsla	19.264.894	5.293.988	13.970.906
olijven en kappen	93.901	3.060.791	-2.966.891
overige verse groenten	36.020.691	121.888.403	-85.867.712
paddenstoelen en truffels	36.269.923	46.485.199	-10.215.276
paprika	75.142.452	87.074.443	-11.931.991
prei	64.360.684	8.778.519	55.582.165
schorseneren en andere wortelen			
wortelen	1.988.644	13.988.014	-11.999.370
selderij	9.736.072	11.569.399	-1.833.327
tomaten	338.113.729	101.856.322	236.257.407
uien en sjalotten	26.161.302	72.841.111	-46.679.809
witloof	22.209.340	18.243.091	3.966.249
wortelen en rapen	74.251.877	63.824.143	10.427.734
	882.087.851	903.669.660	-21.581.810

	Export	Import	Saldo
aardbeien	190.332.836	111.434.460	78.898.376
ander vers fruit	150.087.480	202.992.871	-52.905.391
appelen	64.186.929	75.504.087	-11.317.158
			-
citrusvruchten	22.395.494	180.826.273	158.430.780
druiven	8.130.423	93.618.519	-85.488.096
kersen	21.596.903	14.552.847	7.044.056
peren	347.083.864	41.330.684	305.753.180
perziken	3.106.427	26.981.730	-23.875.303
pruimen	1.622.471	9.524.956	-7.902.485
	1.480.690.5	1.511.479.9	
zuidvruchten	22	41	-30.789.419
	2.289.233.3	2.268.246.3	
totaal	49	68	20.986.980

Kenmerken (glas)tuinbouw

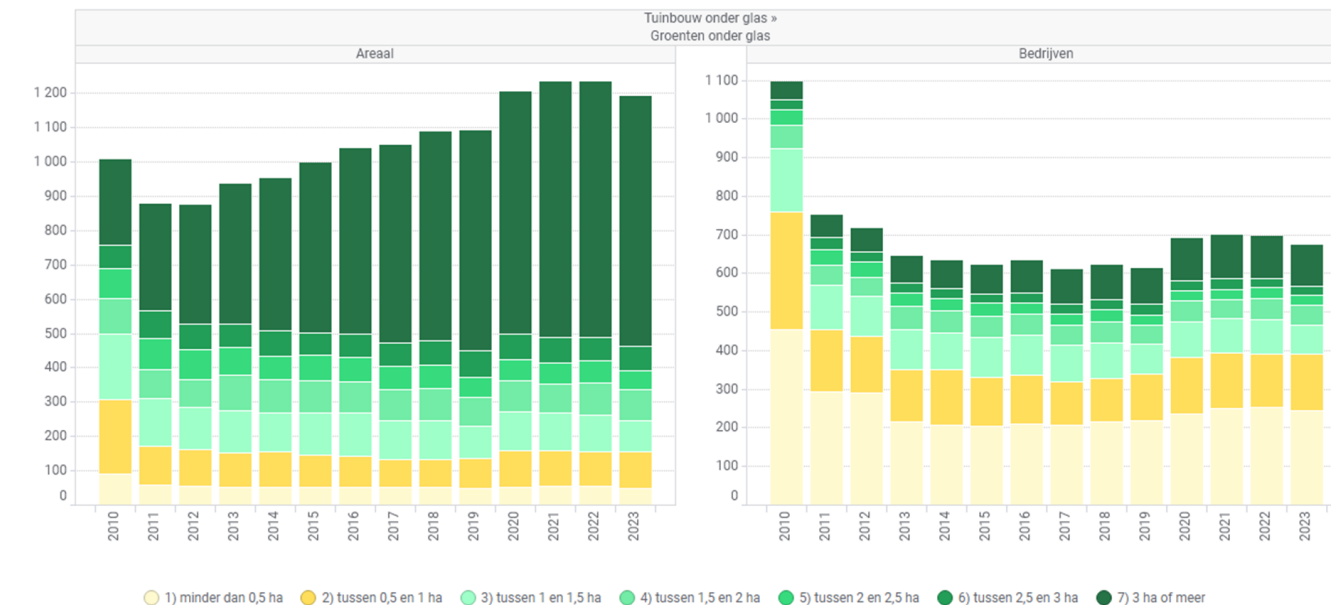

Agrohandel

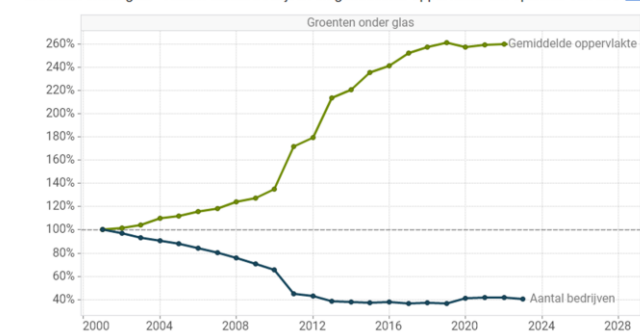
- Export BE tomaten
 - Voornaamste export:
DE (32%), NL (27%), VK (12%), FR (12%) = 83%
- Export BE aardbeien
 - Voornaamste export:
NL (30%), FR (27%), DE (8%), VK (5%) = 70%

Kenmerken (glas)tuinbouw

Verdeling (absoluut)

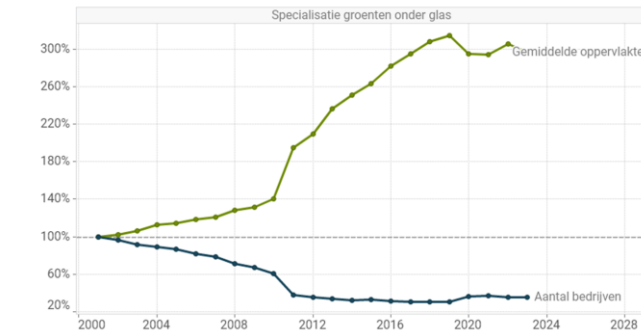

Groenten onder glas - relatief aantal bedrijven en gemiddelde oppervlakte ten opzichte van 2000

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

Specialisatie groenten onder glas - relatief aantal bedrijven en gemiddelde oppervlakte ten opzi.

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

- 3,2% landbouwbedrijven – 685 (2024)
 - Vrij stabiel in laatste jaren
 - Gemiddeld 1,8 ha
- ±2/3 gespecialiseerd – 460 (2024)
 - Gemiddeld 2,5 ha
 - ±60% van het areaal = (glas)tuinbouwbedrijven > 3 ha

Kenmerken (glas)tuinbouw

- Areaal onder glas (2024)
 - Tomaten
 - 579 ha = 47% areaal groenten in serres
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = + 32%
 - Paprika
 - 121 ha = 10% areaal groenten in serres
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = + 32%
 - Aardbeien
 - 687 ha = 85% areaal fruit in serres
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = + 82%

Areaal groenteelten (beschut) (ha), Vlaanderen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TOTAAL GROENTEN IN SERRES	1.006	877	875	937	951	997	1.040	1.048	1.089	1.091	1.205	1.234	1.234	1.191	1.234
Waarvan tomaten	428	447	439	451	461	489	500	500	528	534	588	599	595	572	579
Waarvan kropsla	208	152	153	178	166	155	160	155	140	136	128	116	111	95	88
Waarvan alternatieve slasoorten	30	27	28	27	35	39	37	31	45	43	50	56	50	53	47
Waarvan paprika	95	92	85	76	79	81	96	93	92	90	100	107	124	112	121
Waarvan komkommers	39	33	29	25	23	27	26	28	29	39	49	47	50	59	56
Waarvan courgettes	25	20	22	23	27	38	39	50	50	49	60	70	61	53	53
Waarvan veldsla	53	22	22	25	26	23	31	33	34	28	35	36	33	39	41

Areaal fruitteelten (ha), Vlaanderen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TOTAAL FRUIT IN SERRES	361,86	355,34	418,40	458,75	461,61	472,07	509,04	552,98	616,88	601,02	660,84	748,35	811,83	802,42	810,71
Waarvan druiven	6,77	1,59	0,39	0,81	0,24	0,23	0,26	0,68	0,57	0,57	1,91	2,03	2,65	3,61	3,68
Waarvan aardbeien	306,70	314,54	351,06	395,79	398,11	410,62	425,18	453,56	501,11	495,31	556,51	617,62	681,81	670,87	687,31
Waarvan bessen	25,68	29,10	51,20	61,22	62,59	60,74	82,97	98,54	114,83	104,04	101,21	127,10	119,39	115,96	110,36
Waarvan andere fruitsoorten	22,71	10,11	15,75	0,93	0,67	0,48	0,63	0,20	0,37	1,10	1,21	1,60	7,98	11,98	9,36

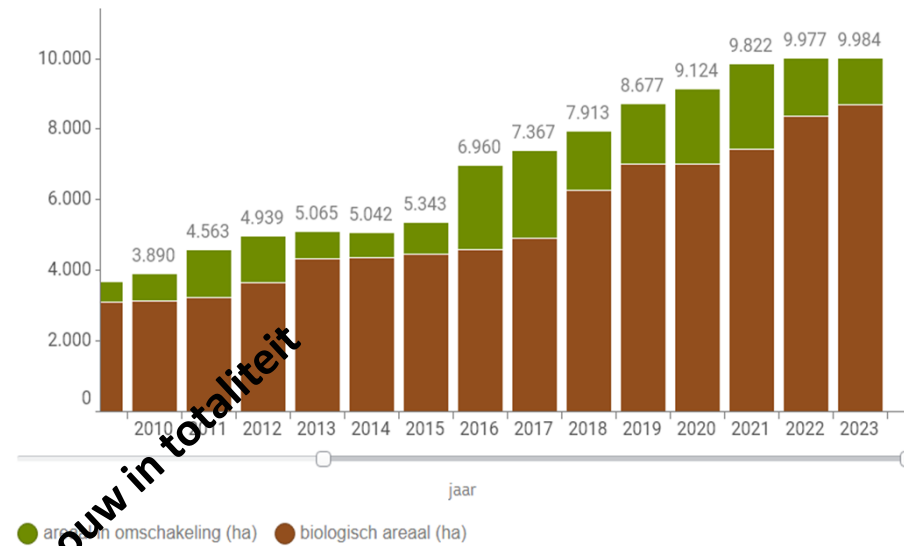
Kenmerken (glas)tuinbouw

- Areaal open lucht versmarkt (2024)
 - Witloofwortelen
 - 1.191 ha = 14% van areaal groenten open lucht vers verbruik
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = - 7%
 - Prei
 - 1.867 ha = 21% van areaal groenten open lucht vers verbruik
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = - 13%
 - Asperges
 - 482 ha = 6% van areaal groenten open lucht vers verbruik
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = + 118%
 - Spruitkool
 - 406 ha = 5% van areaal groenten open lucht vers verbruik
 - 2020-2024 t.o.v. 2010-2014 = + 33%

Areaal groenteelten (openlucht) (ha), Vlaanderen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TOTAAL VOOR VERS VERBRUIK	8.040	7.800	7.227	7.500	6.855	7.112	7.416	7.943	7.595	7.521	7.760	8.467	7.911	8.174	8.717
Wortelen	410	287	327	306	268	326	396	427	460	388	317	377	293	349	409
Witloofwortelen	2.075	1.744	717	618	585	604	754	786	774	677	935	1.111	1.015	1.090	1.191
Asperges	188	205	203	235	276	282	343	346	399	406	463	483	451	531	482
Prei	2.184	2.191	1.952	2.103	1.763	1.770	1.677	1.827	1.662	1.781	1.711	1.885	1.811	1.777	1.867
Spruitkool	221	254		377	273	359	281	406	336	309	320	388	396	332	406
Courgettes	202	211	201	239	238	241	305	290	256	230	213	187	226	174	219

Biologische landbouw

Biologisch areaal en areaal in omschakeling, in hectare

Biologische landbouw in totaliteit

LANDBOUWBEDRIJF

636

landbouwbedrijven

+ 1,6 % in 2023

9.984 ha

areaal

+ 0,1 % in 2023

Typologische indeling biologische landbouwbedrijven

gespecialiseerde tuinbouw: groenten in openlucht	25%
gespecialiseerde akkerbouw	20%
gespecialiseerde dierlijke productie	16%
gespecialiseerde fruitteelt	15%
overige gespecialiseerde bedrijven	10%
bedrijven met combinaties van activiteiten	14%

Samenstelling bioareaal

grasland, weiden en bossen	40%
voedergewassen/groenbedekkers	21%
akkerbouw	19%
aardappel, groenten en kruiden	11%
fruitteelt	9%

- Biologische (glas)tuinbouw?

De Ruby Reds worden in de serre in volle grond geteeld - (c) VLAM, P. De Laet

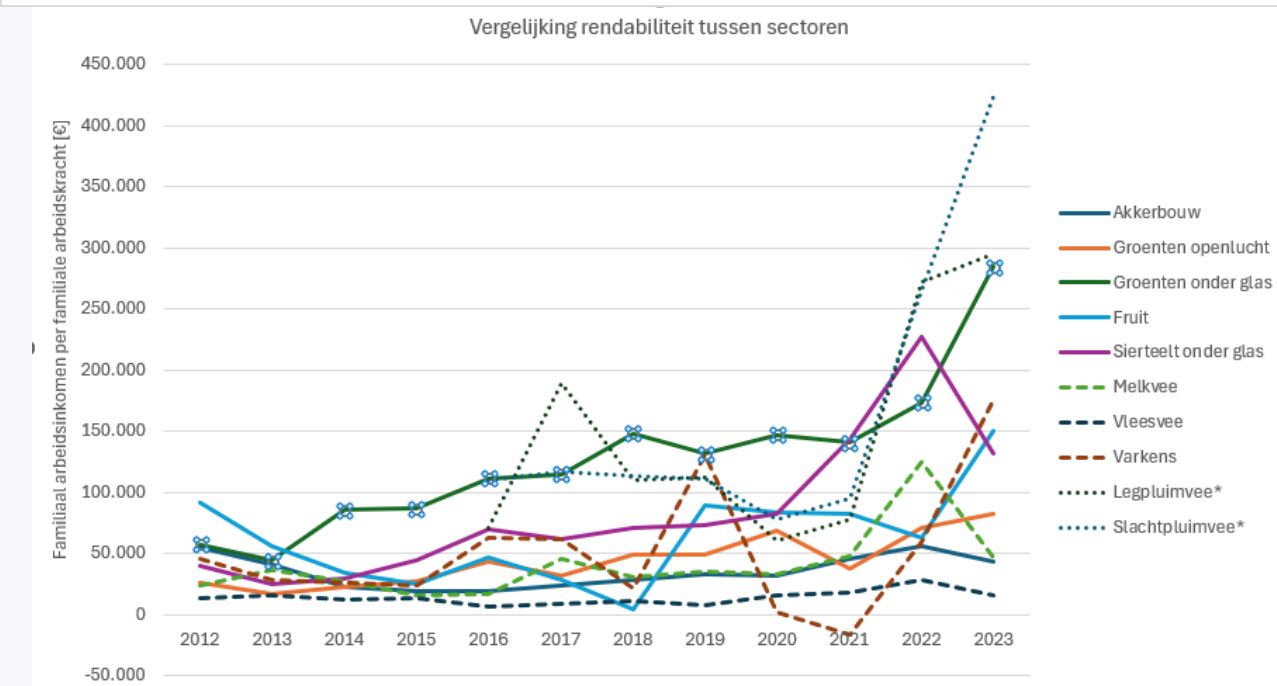
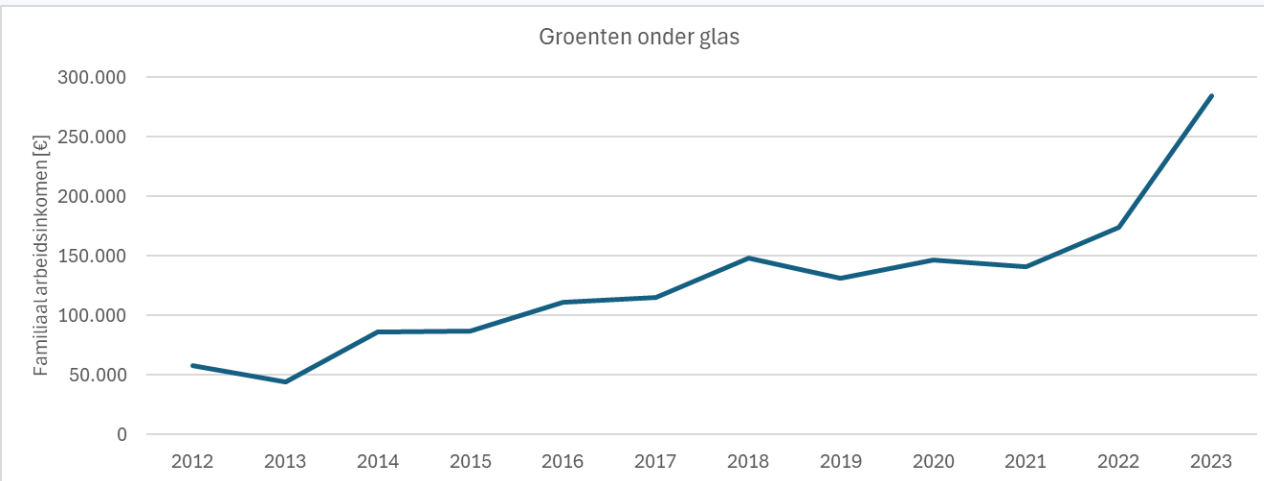
Kenmerken (glas)tuinbouw

- Korte keten bij gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven
- Groenten onder glas
 - Populair – recente jaren stabiel
 - 23% (2016) – 30% (2020) – 32% (2023)

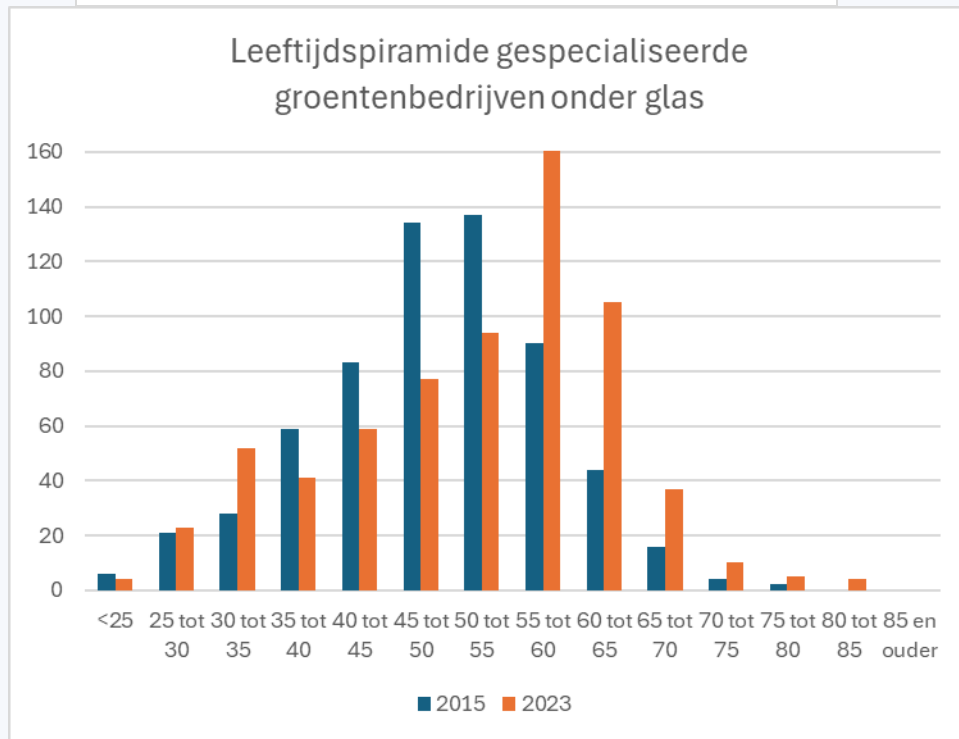
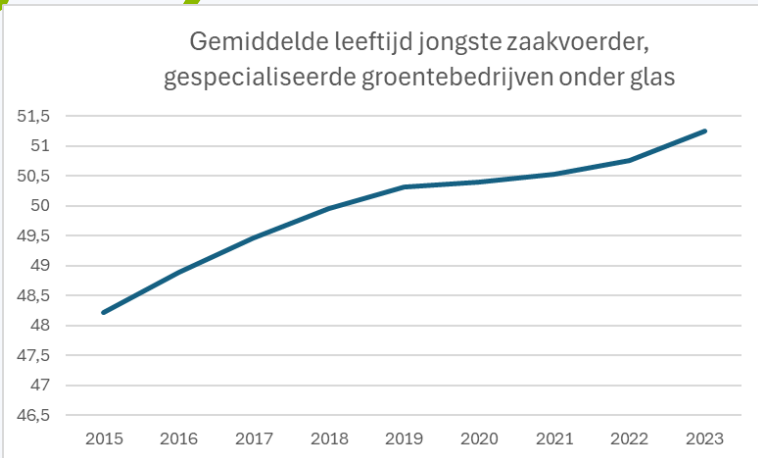
	2016		2020		2023	
	1) korte keten	2) geen korte keten	1) korte keten	2) geen korte keten	1) korte keten	2) geen korte keten
Akkerbouw	483	5602	557	6678	555	6594
Groenten openlucht	126	382	143	373	146	239
Groenten onder glas	133	454	203	472	200	446
Fruit	181	656	237	595	265	551
Sierteelt	188	707	237	684	274	621
Melkvee	324	2553	408	2252	374	2233
Vleesvee	177	2948	232	2598	275	2700
Melk- en vleesvee gemengd	127	1431	88	850	64	648
Overige graasdieren	104	824	87	480	106	501
Varkens	77	2108	107	1914	98	1592
Pluimvee	43	546	56	555	59	540
Veeteeltcombinaties	64	998	78	792	54	579
Gemengde bedrijven	377	2368	452	2097	400	1645
totaal	2404	21577	2885	20340	2870	18889

Kenmerken (glas)tuinbouw

- Familiaal arbeidsinkomen per familiale arbeidskracht

Kenmerken (glas)tuinbouw

- Gem. leeftijd jongste zaakvoerder ± 51 jaar
- Leeftijdspiramide
 - Vergrijzing
 - Instroom (++ 25-35 jr.)

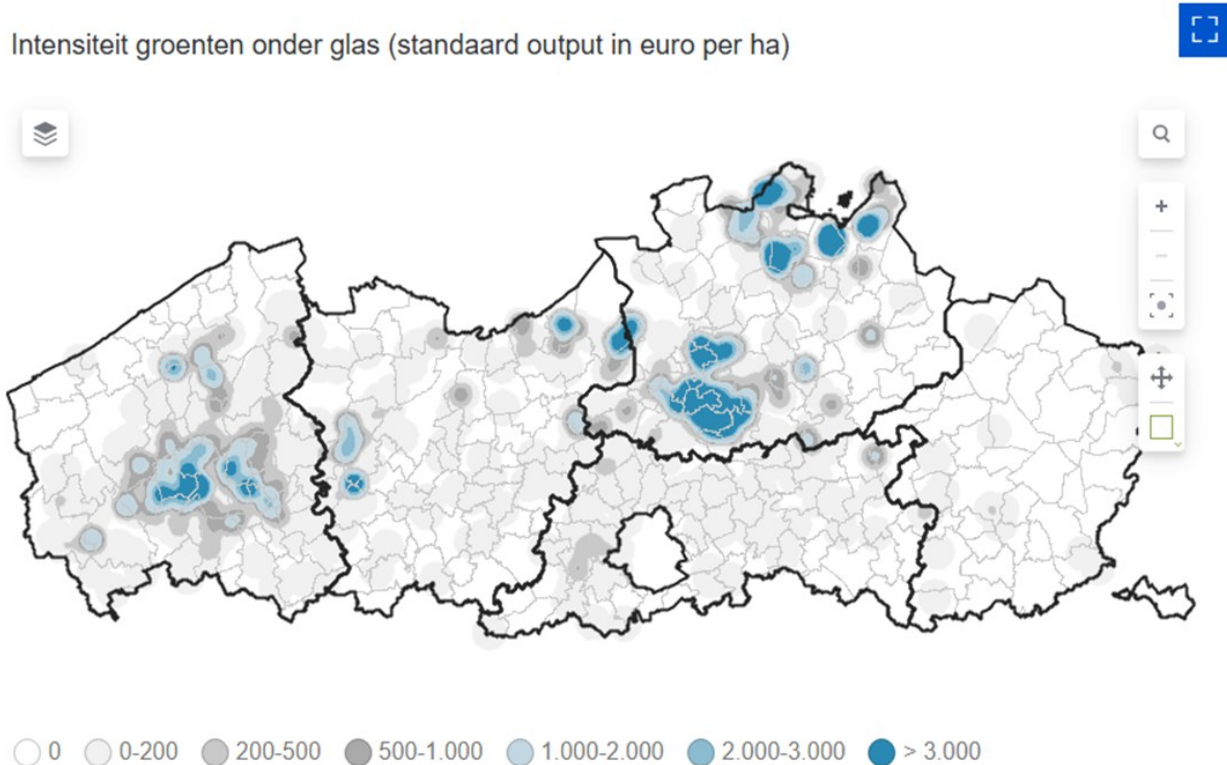
Kenmerken (glas)tuinbouw

- Mate van ketenorganisatie
 - veilingen – PO's – UPO's

ERKENDE PRODUCENTENORGANISATIES (PO) EN UNIES VAN PRODUCENTENORGANISATIES (UPO)

PO	erkeningsnummer	Categorie
BelOrta	BE025	verse groenten, vers fruit en champignons
BND	BE013	producten bestemd voor verwerking
Coöperatie Hoogstraten	BE006	groenten en fruit
Green Diamond	BE023	groenten en fruit vers
Green Farm	BE022	groenten fruit vers
Ingro	BE020	producten bestemd voor verwerking
LTV	BE007	groenten en fruit
New Green	BE024	groenten en fruit
REO	BE009	groenten, fruit, champignons
Vegras	BE019	groenten bestemd voor de verwerking
VOC	BE012	champignons
VPOV	BE201	Varkensvlees
Beste Melk	BE102	Zuivel
Dairycam	BE103	Zuivel
Milcobel	BE101	Zuivel
Belgische Veehouders	BE503	Rundvlees
POVV	BE501	Rundvlees
Vlaams Hoeverund	BE502	Rundvlees
UPO	erkeningsnummer	Categorie
LAVA	BEG001	groenten en fruit
Unigrow	BEG006	groenten en fruit verwerking
Freshcoop	BEG007	groenten en fruit vers en verwerking

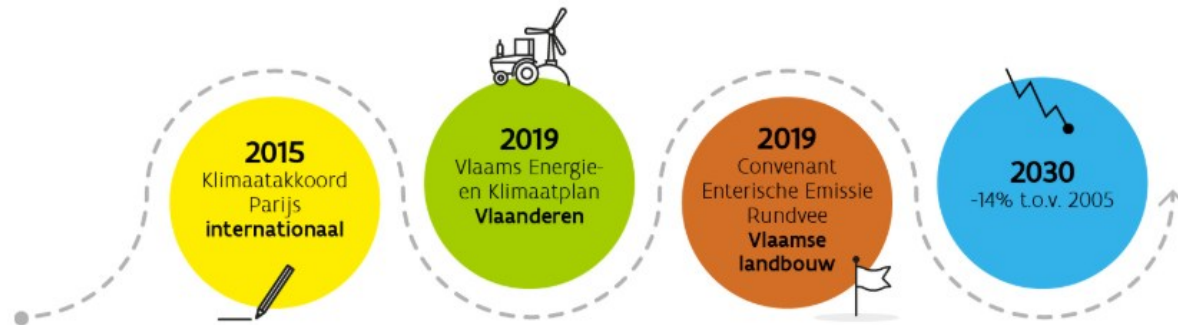
Ruimtelijke spreiding

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van eigen data

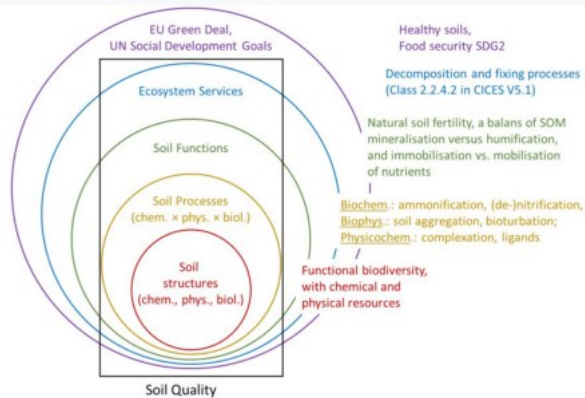
- Ruimtelijk: glastuinbouw concentreert zich rond Sint-Katelijne-Waver, Waasland, Noorderkempen, Roeselare,

Contouren van de productie-omgeving

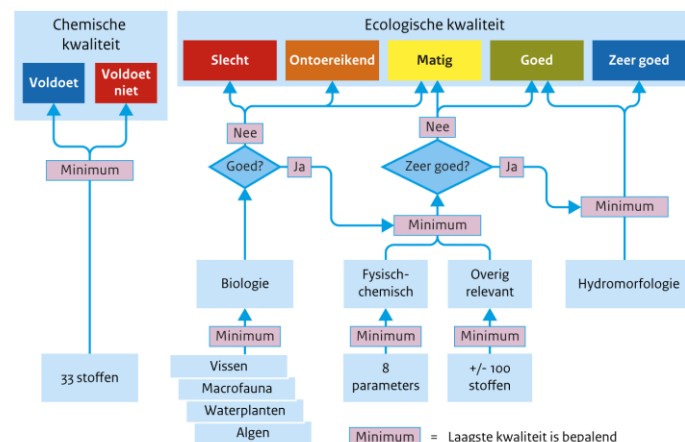
- Klimaatmitigatie
 - EU → klimaatneutraal 2050 (-90% tegen 2040) + LULUCF
 - VL → VEKP ~ KLIMREK; energetisch
- Klimaatadaptatie
 - EU → klimaatbestendige EU tegen 2050
 - VL → kadertekst klimaatadaptatie landbouw

Contouren van de productie-omgeving

Figuur 6 Relatie tussen ecosysteemdiensten, bodemfuncties, bodemprocessen en bodemeigenschappen. Bodemkwaliteit (of bodemgezondheid) kan in principe op elk van deze niveaus gemeten worden. Bron: Faber et al., 2022.

Beoordeling waterkwaliteit volgens Kaderrichtlijn Water

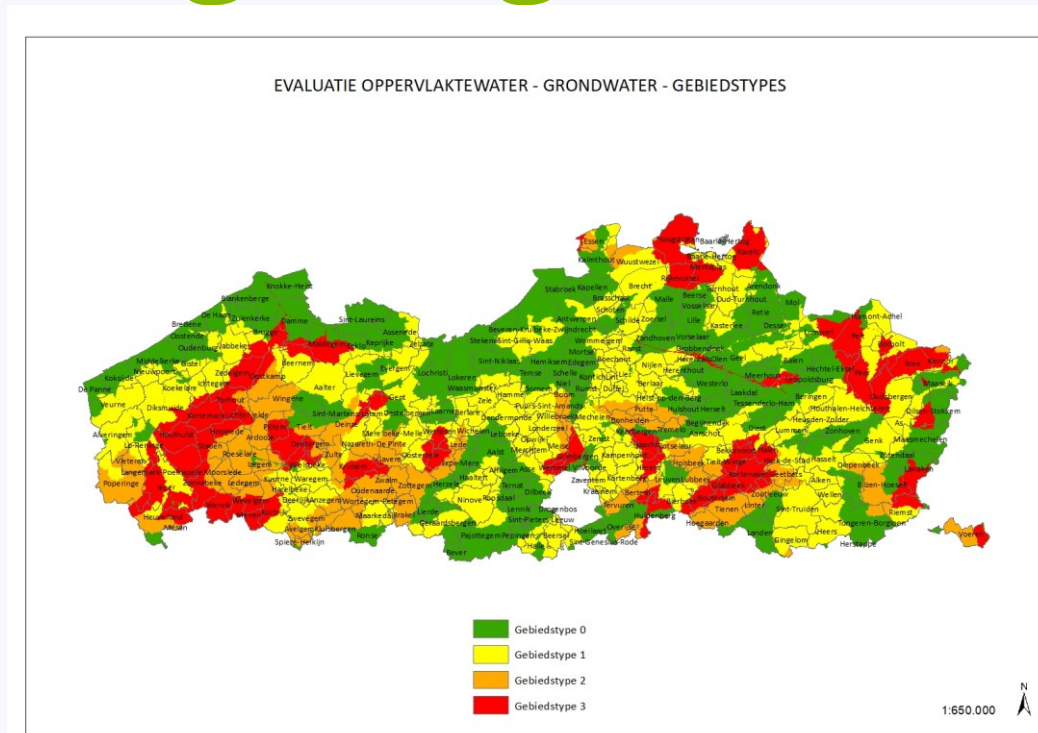

Bron: PBL

PBL/jul20
www.clo.nl/nh1q1205

- Bodem en Carbon Removal/Carbon Farming
 - EU: bodemmonitoring ifv. bodemgezondheid / °vrijwillige koolstofmarkt
 - VL: bodem(zorg)plan ifv. integrale bodemzorg + Actieplatform CRCF
- Water
 - EU: KRW: 'extra time' post 2027
 - VL:
 - Blue Deal
 - SPW, bodem en water meer sturend maken (ruimte, bodemzorg, sponslandschappen, ...), diffuse verontreiniging aanpakken, ...
 - Stroomgebiedbeheerplannen
 - Strat. waterzekerheidsdoelstellingen

Contouren van de productie-omgeving

- Bemesting
 - EU: NitraatRL ($<50 \text{ mg NO}_3 \text{ l}^{-1}$); RENURE
 - VL: opeenvolging MAP's; nu doelstelling richting 1/1/2027:
 - OW: $\leq 18 \text{ mg NO}_3 \text{ l}^{-1}$ per afstroomzone
 - GW: $-6 \text{ mg NO}_3 \text{ l}^{-1}$ tov MAP6 in afstroomzones onvoldoende kwaliteit
- Gewasbescherming / IPM
 - EU: RL duurzaam gebruik + doelen Green Deal (gebruik en risico -50% + aandeel bio +25% tegen 2030)
 - VL: 2023:
 - risico gebruik GBM -56% t.o.v. referentie 2011-2013; hoeveelheid gebruik GBM nam niet af
 - Federaal (NAPAN) + Vlaams (actieplan duurzaam gebruik pesticiden, IPM, fytolicensie)

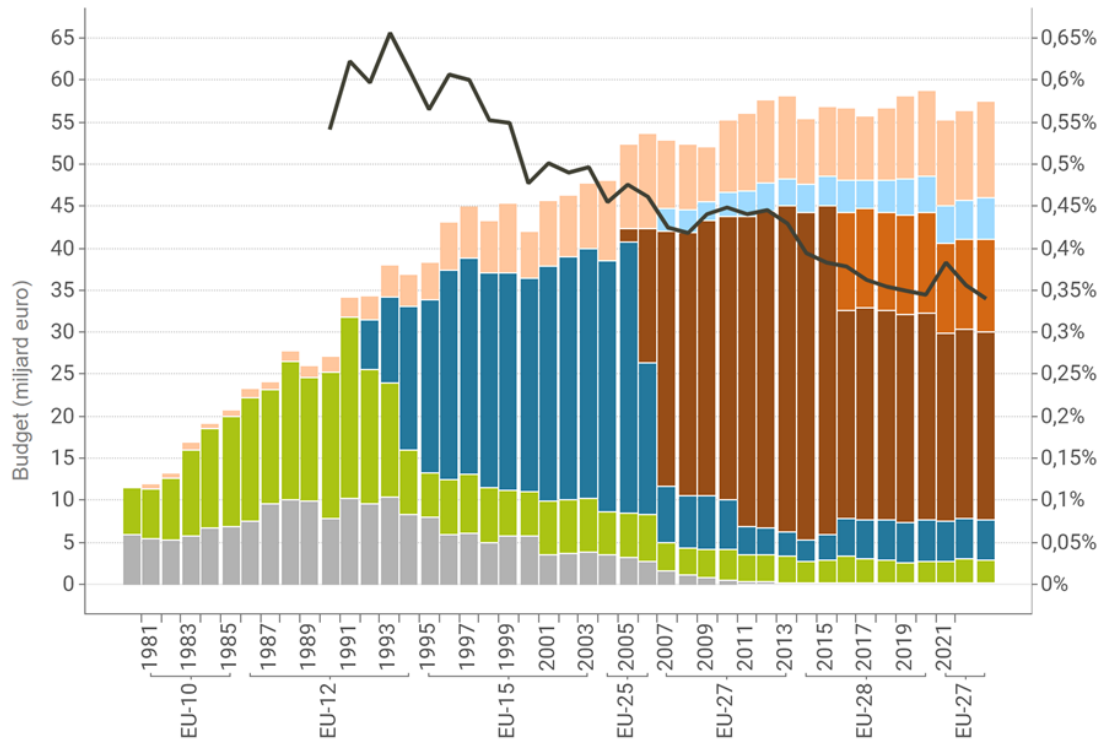
Contouren van de productie-omgeving

- Biodiversiteit en natuur
 - EU: Natuurherstelverordening met doelen 2030, 2040, 2050
 - Graslandvlinderindex / org. koolstof bouwland / %landbouwgrond KLE (2 van 3)
 - Index boerenlandvogelsoorten: +15% tegen 2050
 - Herstel ontwaterde veengebieden: op 50% van zulke gebieden tegen 2050, wv 1/3 vernat
 - + diversiteit bestuivers / ↑ populaties
 - VL: Natuurherstelplan in voorbereiding
- CSRD, CSDDD, EUDR, ...

Contouren van de productie-omgeving

Uitgaven van de EU voor het GLB en het hervormingspad van het GLB

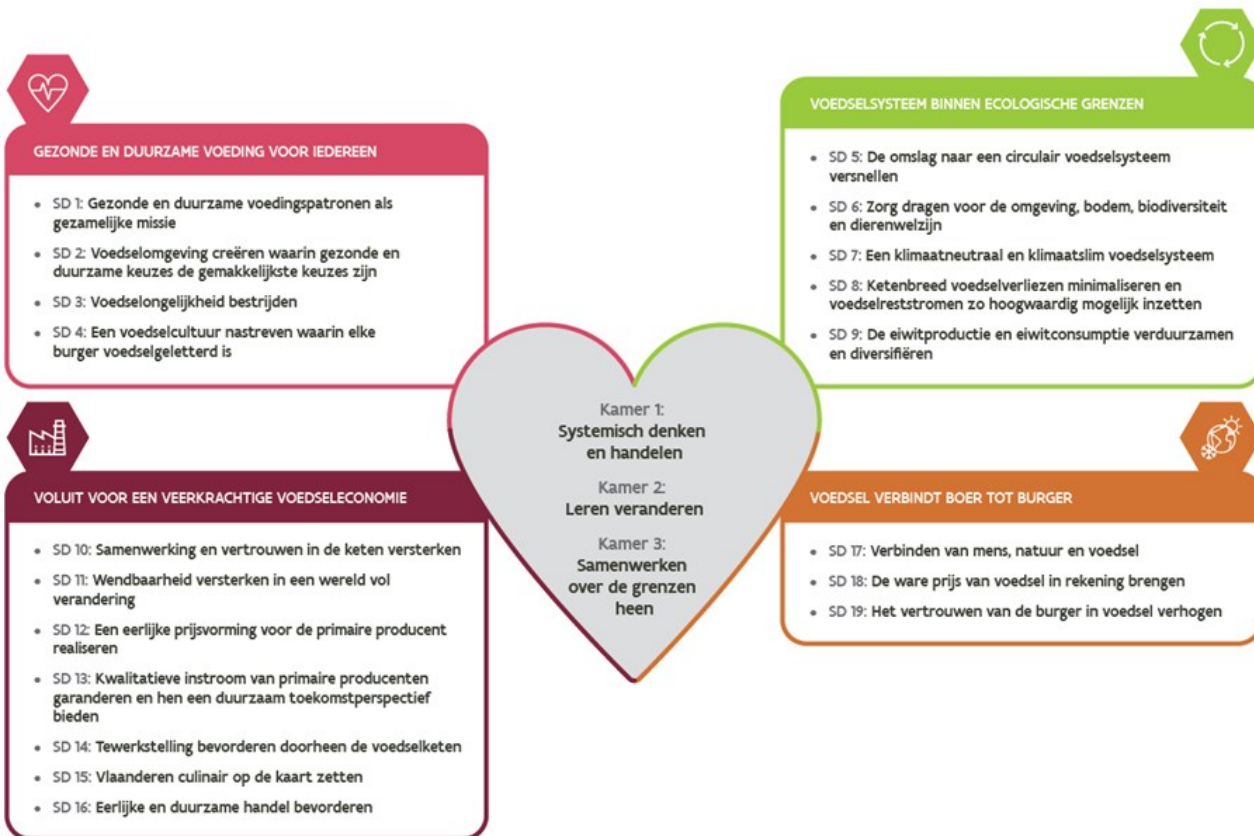
■ export restituties ■ overige marktsteun ■ gekoppelde rechtstreekse steun
 ■ ontkoppelde rechtstreekse steun, waarvan: ■ vergroening
 ■ plattelandontwikkeling - milieu en klimaat ■ plattelandontwikkeling - overige

- EU Visie voor Landbouw en Voedsel (febr. 2025)
 - O.b.v. strategische dialoog (sept. 2024), Draghi, Letta, Niinistö
 - Concurrentievermogen en duurzaamheid landbouw- en voedingssector op lange termijn
- Hervormingspad van het GLB
 - Commissievoorstellen GLB 2028-2034
 - Vlaamse / Belgische invulling

Pijler 1- en Pijler 2-maatregelen in het GLB-strategisch plan 2023-2027 voor Vlaanderen

Contouren van de productie-omgeving

- Vlaamse voedselstrategie
 - 4 strategische pijlers +systeemaanpak
 - 19 strategische doelstellingen
 - In praktijk met 'voedseldeals'
 - Eerlijke prijzen: samen werken aan eerlijke prijsvorming en echte prijzen
 - Catering: gezonde, duurzame en betaalbare voedingspatronen
 - Lokaal voedselbeleid: voedselstrategieën lokaal, provinciaal, regionaal
 - Agro-ecologie: kansen stimuleren, hindernissen wegwerken
 - Voedselhubs / voedselomgeving / jeugd
- Samenwerking beleidsdomeinen via 'voedselwerven'
 - Vlaamse eiwitstrategie
 - Werkagenda voedselketen VL Circulair
 - Actieplan voedselverlies en biomassa
 - Strategische visie korte keten
 - Strategisch plan bio
- Voedselveranderaars (inspirerende vb.)